



## «Θεωρία και Δίκαιο Διεθνών Οργανισμών»

Ακαδημαϊκό Έτος 2018-2019

Κ.Μ: 120315

ΕΞΑΜΗΝΟ: Ε΄

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: Υποχρεωτικό Επιλογής

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Δρ Αλέξανδρος Καϊλης

### I. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα επιχειρεί μια μορφολογική προσέγγιση στην ερμηνεία του φαινομένου της διεθνούς οργάνωσης, αναλύει τη βασική προβληματική του, και εξετάζει την εξέλιξη και τη σύγχρονη έκφραση του Δικαίου των Διεθνών Οργανισμών. Ακολουθείται η σχετικά σύγχρονη θεωρητική προσέγγιση που καθιέρωσε ο Καθηγητής κ. Ευάγγελος Ραυτόπουλος και που αναφέρεται στην ολοκληρωμένη νομική αντίληψη των διεθνών θεσμικών οντοτήτων, στη σχεσιακή διάσταση της φύσης και της λειτουργίας της Καταστατικής τους βάσης, και στην εργαλειακή προσέγγιση της νομικής τους προσωπικότητας.

Ειδικότερα, εξετάζονται η ιστορική εξέλιξη, η φύση και το πλαίσιο αναφοράς της διεθνούς οργάνωσης, ο θεωρητικός προσδιορισμός των διεθνών θεσμικών οντοτήτων, η διακυβερνητική διάσταση της διεθνούς οργάνωσης, η διεθνική διάσταση της διεθνούς οργάνωσης με έμφαση στους διεθνείς μη-κυβερνητικούς οργανισμούς, καθώς και το πρόβλημα της οριοθέτησης της αρμοδιότητας των διεθνών οργανισμών.

Ακολούθως, εξετάζονται η νομική φύση της καταστατικής συνθήκης των διεθνών θεσμικών οντοτήτων, η διεθνής θεσμική οντότητα ως νομική οντότητα στο διεθνές πεδίο και στις εσωτερικές έννομες τάξεις των κρατών και οι

σχετικές θεωρητικές προσεγγίσεις, το καθεστώς των προνομίων και των ασυλιών και το καθεστώς της διεθνούς ευθύνη των διεθνών θεσμικών οντοτήτων, η διάλυση και διαδοχή των διεθνών θεσμικών οντοτήτων, και, τέλος, το καθεστώς της ιδιότητας του κράτους-μέλους των διεθνών οργανισμών και τα θέματα σχετικά με την κτήση, άσκηση, αναστολή και λήξη αυτής της ιδιότητας.

## **II. ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**

---

Η διδασκαλία του μαθήματος στηρίζεται σε σειρά διαλέξεων, οι οποίες θα συνοδεύονται, όπου απαιτείται, από θεματικές παρουσιάσεις PowerPoint. Κατά τη διάρκεια των διαλέξεων, θα παρουσιάζεται και κατόπιν θα αναλύεται, από κοινού με τους φοιτητές, πρωτογενές υλικό που θα σχετίζεται, κάθε φορά, με τη διδασκόμενη θεματική ενότητα του μαθήματος. Στο πλαίσιο αυτό, θα εξετάζονται, μεταξύ άλλων, καταστατικές συνθήκες, οργανωτικές δομές και κανόνες διαδικασίας διαφόρων διεθνών θεσμικών οντοτήτων, και θα σκιαγραφούνται τα βασικά σημεία μιας σειράς διακηρυκτικών πράξεών τους (π.χ. Ψηφίσματα, Αποφάσεις, Σχέδια Δράσης, Κατευθυντήριες Γραμμές).

Οι φοιτητές, πέρα από την τελική εξέταση, η οποία είναι προφορική, θα αξιολογούνται και με άσκηση προαιρετικής προόδου. Εφόσον ο βαθμός της προόδου είναι προβιβάσιμος, θα λαμβάνεται υπόψη και θα συνυπολογίζεται κατάλληλα και θετικά στον τελικό βαθμό της εξέτασης. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν όλοι οι φοιτητές που έχουν δηλώσει το μάθημα. Υπόψη θα ληφθεί γενικότερα η παρουσία και η ενεργός συμμετοχή των φοιτητών στη σειρά των μαθημάτων.

### **III. ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ)**

---

#### **1. Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ**

- Οι φάσεις εξέλιξης του φαινομένου της διεθνούς οργάνωσης
- Η Ευρωπαϊκή Συμφωνία και οι Συνδιασκέψεις της Χάγης
- Οι Δημόσιες Διεθνείς Ενώσεις, Η Παναμερικανική Ένωση
- Η Κοινωνία των Εθνών
- Ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών
- Μεταπολεμικές τάσεις του φαινομένου της διεθνούς οργάνωσης

#### **2. ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ**

##### **I. Προσδιορισμός των Διεθνών Θεσμικών Οντοτήτων**

- Το Στοιχείο της Πολυμερούς Συναινετικής Βάσης των Διεθνών Θεσμικών Οντοτήτων
- Το Στοιχείο της Ολοκληρωμένης Οργανικότητας στις Διεθνείς Θεσμικές Οντότητες
  - (α) Η Οργανική Δομή
  - (β) Η Οργανική Βούληση
  - (γ) Ο Οργανικός Σκοπός
- Η Τυπολογία των Διεθνών Οργανισμών
- Το Φαινόμενο των Διεθνών Εταιρειών

##### **II. Οι Διεθνικές Οντότητες**

Οι Διεθνείς Μη-Κυβερνητικοί Οργανισμοί

#### **3. ΤΟ ΕΠΙΦΥΛΑΣΣΟΜΕΝΟ ΠΕΔΙΟ ΣΤΗ ΣΧΕΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΚΡΑΤΩΝ**

- Το Πρόβλημα του Επιφυλασσόμενου Πεδίου του Κράτους ως Περιορισμός της Αρμοδιότητας των Διεθνών Οργανισμών
- Το Επιφυλασσόμενο Πεδίο του Κράτους στην ΚτΕ
- Το Επιφυλασσόμενο Πεδίο του Κράτους στον ΟΗΕ

#### **4. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ**

- Η Συνθήκη ως Συμβατικό Καθεστώς Σχέσης Διεθνούς Κοινού Συμφέροντος
- Ο Σχεσιακός Κανόνας της Δια-Καθεστωτικής Συνοχής
- Ο Σχεσιακός Κανόνας της Καθεστωτικής Συνοχής
- Η Πραγματική Σύσταση του Οργανισμού – Προπαρασκευαστικά Όργανα
- Ο Σχεσιακός Κανόνας της Καθεστωτικής Εναρμόνισης
- Ο Σχεσιακός Κανόνας της Ανάκλησης της Συμμετοχής

#### **5. Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΘΕΣΜΙΚΗ ΟΝΤΟΤΗΤΑ ΩΣ ΝΟΜΙΚΗ ΟΝΤΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΔΙΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΕΝΝΟΜΕΣ ΤΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ**

##### **I. Διεθνής Θεσμική Οντότητα ως Νομική Οντότητα στο Διεθνές Πεδίο**

- Η Θετικιστική Προσέγγιση: Η Θεωρία του Φυσικού Υποκειμένου
- Η Συμπληρωματικότητα των Εξαιρέσεων
- Η Θεωρητική Μετατόπιση: Η Σχετικοποίηση της Διεθνούς Υποκειμενικότητας
- Η Συνεισφορά του ICJ: Το «Μέτρο» της Διεθνούς Προσωπικότητας
- Οι Θεωρητικές Βάσεις της «Διεθνούς Προσωπικότητας»

##### **II. Διεθνής Θεσμική Οντότητα ως Νομική Οντότητα στις Εσωτερικές Έννομες Τάξεις των Κρατών**

#### **6. ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΣΥΛΙΩΝ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ**

- Η Θεωρητική Βάση των Προνομίων και των Ασυλιών
- Οι Συμβάσεις του ΟΗΕ
- Οι Συμφωνίες Εγκατάστασης Έδρας
- Οι Βασικές Κατηγορίες: Δικαιοδοτική Ασυλία, Απαραβίαστο των Κτηρίων και Αρχείων, Φορολογικές και Δασμολογικές Απαλλαγές, Ελευθερία των Επικοινωνιών

#### **7. ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ**

- Ενεργητική ευθύνη
- Παθητική ευθύνη

## **8. ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΜΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ**

- Το Υποκειμενικό Καθεστώς των Μελών
- Η Κτήση της Ιδιότητας του Μέλους
- Η Διαδικασία Εισδοχής Νέων Μελών και οι Συνέπειες από την Ιδιότητα του Μέλους
- Η Εκπροσώπηση των Κρατών Μελών
- Η Αναστολή και ο Τερματισμός της Ιδιότητας του Κράτους Μέλους

## **9. Η ΔΙΑΛΥΣΗ ΚΑΙ Η ΔΙΑΔΟΧΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ**

- Τρόποι Διάλυσης
- Θέματα Διαδοχής

## IV. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

---

### Ελληνόγλωσση

- Νάσκου-Περράκη, Π., Αντωνόπουλος, Κ. και Σαρηγιαννίδης, Μ. *Διεθνείς Οργανισμοί*. Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2015, σελ. 17-35, 53-117 (κύριο εγχειρίδιο)
- Ραυτόπουλος, Ε. *Θεωρία και Δίκαιο των Διεθνών Θεσμικών Οντοτήτων*, Σημειώσεις Πανεπιστημιακών Παραδόσεων. Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα, 2011.
- Χριστοδουλίδης, Θ. *Εισαγωγή στη Διεθνή Οργάνωση*. Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 1984, σελ. 53-82, 86-90, 112-144, 147-166
- [Μπρεδήμας, Α. και Κυριακόπουλος, Γ. *Δίκαιο Διεθνών Οργανισμών*. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2016]

### Ξενόγλωσση

- Klabbers, I. *An Introduction to International Organizations Law*. Cambridge University Press, 2015
- Sands, Ph., Klein, P. *Bowett's Law of International Institutions* (Sixth Edition). Sweet & Maxwell, 2009